

OPISU MODUŁU KSZTAŁCENIA (SYLABUS)

I. Informacje ogólne

1. Nazwa modułu kształcenia:

Metodyczne podstawy ochrony dziedzictwa archeologicznego w Europie to moduł dydaktyczny składający się z 9 przedmiotów cząstkowych, takich jak:

1. Sposoby i metody pozyskiwania danych z zakresu dziedzictwa archeologicznego: metody nieinwazyjne - zdjęcia lotnicze

2. Sposoby i metody pozyskiwania danych z zakresu dziedzictwa archeologicznego: metody nieinwazyjne - metody geofizyczne

3. Sposoby i metody pozyskiwania danych z zakresu dziedzictwa archeologicznego: metody nieinwazyjne - lotnicze skanowanie laserowe

4. Interpretacja danych teledetekcyjnych

5. Sposoby i metody pozyskiwania danych z zakresu dziedzictwa archeologicznego - AZP

6. Archiwalne dane kartograficzne (dane przestrzenne)

7. Zarządzanie danymi - komputerowe bazy danych

8. Integracja danych dla praktyki konserwatorskiej

9. Praktyka konserwatorska/muzealna; Profilaktyka konserwatorska/muzealna.

2. Kod modułu kształcenia

05-MPODA-23; kody przedmiotów cząstkowych - zob. karty z opisem poszczególnych zajęć.

3. Rodzaj modułu kształcenia

fakultatywny

4. Kierunek studiów:

Archeologia, specjalizacja Dziedzictwo archeologiczne

5. Poziom studiów

II stopień

6. Rok studiów

II rok

7. Semestr

zimowy

8. Rodzaje zajęć i liczba godzin

40 h konwersatoria, 10 h ćwiczenia, 70 h laboratoria komputerowe

9. Liczba punktów ECTS:

10

10. Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy, adres e-mail wykładowcy (wykładowców) / prowadzących zajęcia:

prof. dr hab. Włodzimierz Rączkowski, wlodekra@amu.edu.pl; dr Paulina Suchowska-Ducke pausuc@amu.edu.pl; mgr Lidia Żuk, lidkazuk@amu.edu.pl; mgr Mikołaj Kostyrko, mkostyrko@gmail.com; dr Marcin Ignaczak, ignaczak@amu.edu.pl

11. Język wykładowy
polski

II. Informacje szczegółowe

1. Cel (cele) modułu kształcenia:

Zajęcia podejmują problematykę wykorzystania archeologicznych danych przestrzennych pozyskanych przy pomocy rozmaitych metod (zdjęcia lotnicze, zobrazowania satelitarne, LiDAR, mapy archiwalne, metody geofizyczne, AZP). Zbiór informacji pozyskanych przy pomocy każdej z metod jest specyficzny i podlega różnym ograniczeniom. Takie informacje są niezbędne w celu prowadzenia racjonalnej polityki zarządzania dziedzictwem archeologicznym i jego efektywną ochroną. Obecny stan bazuje na operowaniu analogowymi danymi z AZP. Jest to w aktualnych warunkach dość archaiczny sposób postępowania w zakresie ochrony dziedzictwa archeologicznego. Zajęcia wprowadzają wiedzę na temat najnowszych metod prospekcji archeologicznej (zdjęcia lotnicze, zobrazowania satelitarne, LiDAR, geomatyka, geofizyka) oraz możliwości integracji pozyskanych danych w ramach przestrzennej bazy danych. Dysponowanie zintegrowanymi w GIS danymi otwiera możliwości efektywnego zarządzania dziedzictwem w warunkach dynamicznego rozwoju gospodarczego i społecznego. Zajęcia pozwolą również na prezentację praktyki ochrony dziedzictwa archeologicznego ze szczególnym nastawieniem na formy i sposoby ochrony przestrzeni kulturowej, oceny oddziaływania i zagrożeń wynikających ze współczesnego rozwoju.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują)

Podstawowa wiedza z zakresu metod teledetekcyjnych oraz polityki konserwatorskiej

3. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych dla modułu kształcenia i odniesienie do efektów kształcenia dla kierunku studiów

Symbol efektów kształcenia	Po zakończeniu modułu (przedmiotu) i potwierdzeniu osiągnięcia efektów kształcenia student potrafi:	Odniesienie do efektów kształcenia dla kierunku studiów
MPODA_01	ma wiedzę na temat istniejących aktualnie możliwości wykorzystania metod nieinwazyjnych w pozyskiwaniu rozmaitych danych o stanowiskach archeologicznych i przeszłych krajobrazach oraz ich aplikacji w obowiązującym systemie prawnym	K_W02; K_W03; K_W04; K_W05; K_W08; K_U01; K_U02
MPODA_02	dysponuje wiedzą o możliwościach wykorzystania wielu metod nieinwazyjnych (zdjęcia lotnicze, dane: geofizyczne, LiDAR-owe, zobrazowania	K_W02; K_W03; K_W04; K_W05; K_W06; K_W07; K_W08; K_W10; K_U01; K_U06; K_U07;

	satelitarne itp.) w studiach nad przeszłością i aplikacji tej wiedzy w konstruowaniu strategii ochrony dziedzictwa archeologicznego	K_K04
MPODA_03	dysponuje umiejętnością określenia potencjału i zakresu wykorzystania metod nieinwazyjnych, w tym: dokumentowania przebiegu badań wykopaliskowych, dokumentowania znanych obiektów, odkrywania nowych stanowisk, odkrywania nowych typów obiektów, opiniowania inwestycji, monitorowania stanu zachowania stanowisk, określania granic stanowisk, oceny rangi poznawczej stanowiska, przygotowywania wniosków konserwatorskich (w tym wpis do rejestru), popularyzacji wiedzy o przeszłości	K_W02; K_W03; K_W04; K_W05; K_W07; K_W08; K_W12; K_U07; K_K01; K_K03; K_K06
MPODA_04	opanowanie podstaw wykorzystania wyników metod nieinwazyjnych pod kątem potrzeb konserwatorskich	K_W02; K_W03; K_W04; K_W05; K_W08; K_W12; K_U01; K_U02; K_U04; K_U07; K_U08; K_K03; K_K04; K_K05
MPODA_05	opanowanie podstawowych umiejętności pracy w środowisku GIS i operowanie danymi znajdującymi się w przestrzennej bazie danych	K_W03; K_W08; K_U01; K_U02; K_U07
MPODA_06	dysponują wiedzą o archiwalnych i współczesnych zasobach kartograficznych (np. mapy z XIX wieku czy współczesna ortofotomapa) oraz problemach związanych z ich integracją w środowisku GIS	K_W03; K_W05; K_W08; K_W10; K_U01; K_U02
MPODA_07	dysponują wiedzą o historycznie zmiennych sposobach zapisu informacji topograficznych na mapach jako odwzorowanie postrzegania przestrzeni i uwikłania go w relację wiedza-władza	K_W04; K_W11; K_U01; K_U08
MPODA_08	potrafią przeprowadzić krytyczną analizę zapisu kartograficznego oraz interpretatywnego charakteru wiedzy o krajobrazach kulturowych	K_W03; K_W05; K_U01; K_U02
MPODA_09	dysponują podstawowymi umiejętnościami dotyczącymi formułowania własnych sądów na temat praktyki wykorzystania metod	K_W03; K_W04; K_W05; K_W08; K_U02; K_U03; K_U04; K_U06; K_U07; K_U08;

	teledetekcyjnych w ochronie dziedzictwa archeologicznego oraz przygotowania podstawy dla własnych projektów badawczych	K_U09; K_U10; K_K01; K_K03; K_K04
MPODA_10	potrafią samodzielnie dobrać metody i narzędzia badawcze oraz źródła informacji niezbędne przy realizacji własnych projektów	K_W04; K_W08; K_U01; K_U02; K_U03; K_U06; K_K03
MPODA_11	potrafią tworzyć zespół interdyscyplinarny i integrować wiedzę pochodzącą z rozmaitych źródeł	K_W08; K_W09; K_U04; K_U08; K_K01; K_K02; K_K03; K_K04
MPODA_12	rozumieją konieczność ciągłej weryfikacji przyjętych założeń metodycznych zgodnie ze zmieniającymi się koncepcjami teoretycznymi, rozwojem technologicznym, a także funkcjonowania archeologii w określonym kontekście społecznym	K_W02; K_W04; K_U02; K_U03; K_U10; K_K01; K_K04

4. Treści kształcenia

Nazwa modułu kształcenia: Metodyczne podstawy ochrony dziedzictwa archeologicznego w Europie		
Symbol treści kształcenia	Opis treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia modułu
TK_01	Wykorzystanie archeologicznych danych przestrzennych pozyskanych przy pomocy rozmaitych metod (zdjęcia lotnicze, zobrazowania satelitarne, LiDAR, mapy archiwalne, metody geofizyczne, AZP)	MPODA_01 MPODA_02 MPODA_03 MPODA_05 MPODA_06 MPODA_07 MPODA_08
TK- 02	Wykorzystanie informacji niezbędnych w celu prowadzenia racjonalnej polityki zarządzania dziedzictwem archeologicznym i jego efektywną ochroną	MPODA_02 MPODA_03 MPODA_04 MPODA_09 MPODA_10 MPODA_11 MPODA_12
TK_ 03	Wprowadzenie wiedzy na temat najnowszych metod prospekcji archeologicznej (zdjęcia lotnicze, zobrazowania satelitarne, LiDAR, geomatyka, geofizyka) oraz możliwości integracji pozyskanych danych w ramach przestrzennej bazy danych	MPODA_02 MPODA_04 MPODA_05 MPODA_06 MPODA_09 MPODA_10

TK_04	Wiedza na temat możliwości efektywnego zarządzania dziedzictwem w warunkach dynamicznego rozwoju gospodarczego i społecznego	MPODA_02 MPODA_03 MPODA_04 MPODA_09 MPODA_10 MPODA_12
TK_05	Wiedza na temat praktyki ochrony dziedzictwa archeologicznego ze szczególnym nastawieniem na formy i sposoby ochrony przestrzeni kulturowej, oceny oddziaływania i zagrożeń wynikających ze współczesnego rozwoju	MPODA_01 MPODA_02 MPODA_03 MPODA_04 MPODA_09 MPODA_12

5. Zalecana literatura

1. Konias A. 2010. *Kartografia topograficzna państwa i zaboru pruskiego od II połowy XVIII wieku do połowy XX wieku*, Słupsk: Akademia Pomorska.
2. Sirko M. 1999. *Zarys historii kartografii*, Lublin
3. Longley A., Goodchild M. F., Maguire D. J., Rhind D. W. 2006. *GIS. Teoria i praktyka*, Warszawa.
4. Świątkiewicz A. 1977. *Fotogrametria*, Warszawa.
5. Sanecki J. (red.) 2006. *Teledetekcja: pozyskiwanie danych: praca zbiorowa*, Warszawa.
6. Hodder I. 1999. *The Archaeological Process. An Introduction*. Blackwell, Oxford.
7. Rączkowski W. 2006. Towards integration: two prospection methods and some thoughts, [w:] *From Space to Place. 2nd International Conference on Remote Sensing in Archaeology*, (eds) S. Campana, M. Forte. Oxford: Archeopress, s. 203–206.
8. Schiffer M.B. 1987. *Formation processes of the archaeological record*. University of New Mexico Press, Albuquerque.
9. Jaskanis D. 1996. (red.) *Archeologiczne Zdjęcie Polski – metoda i doświadczenia. Próba oceny*. Warszawa: Ministerstwo Kultury i Sztuki, Generalny Konserwator Zabytków.
10. Kobyliński Z. 2001. *Teoretyczne podstawy konserwacji dziedzictwa archeologicznego*. Warszawa: Fundacja Res Publica Multiethnica, IAiE PAN.
11. Prinke A. 2002. Szansa na komputerową mapę archeologiczną Wielkopolski: program mAZePa – koncepcja i stan zaawansowania, *Wielkopolski Biuletyn Konserwatorski* **1**: 158-168.
12. Palmer R., Cox C. 1993. Uses of Aerial Photography in Archaeological Evaluations, *IFA Technical Papers* **12**, 1–12.
13. Nowakowski J., Prinke A., Rączkowski W. (red.) 2005. *Biskupin... i co dalej? Zdjęcia lotnicze w polskiej archeologii*, Poznań: IP UAM, OODA, MAB, PTP.
14. Wilson D.R. 2000. *Air Photo Interpretation for Archaeologists*. Stroud: Tempus Publishing Ltd, (2. wydanie).
15. Lasaponara R., Masini N. (red.) 2012. *Satellite Remote Sensing: A New Tool for Archaeology. Remote Sensing and Digital Image Processing*. Springer, London.
16. Parcak S. 2009. *Satellite Remote Sensing for Archaeology*. Routledge, New York.
17. Crutchley S., Crow P. 2009. *The Light Fantastic: Using airborne laser scanning in archaeological survey*, English Heritage, Swindon.

18. Lock G. 2001. Theorising the practice or practicing the theory: archaeology and GIS, *Archaeologia Polona*, **39**, 153-164.
19. Cowley D. (red.) 2011. *Remote Sensing for Archaeological Heritage Management*, Bruxelles: Archaeolingua.
20. Kobyliński Z. 2009. *Własność dziedzictwa kulturowego: idee-problemy-kontrowersje*, Warszawa.
21. Kobyliński Z. (red.) 1999. *Krajobraz archeologiczny: ochrona zabytków archeologicznych jako form krajobrazu kulturowego*, Warszawa.
22. Zeidler K., Trzciniński M. 2009. *Wykład prawa dla archeologów*, Warszawa.

6. Informacja o przewidywanej możliwości wykorzystania e-learningu

Konsultacje przez media elektroniczne

7. Informacja o tym, gdzie można zapoznać się z materiałami do zajęć, instrukcjami do laboratorium, itp.

Biblioteka Instytutu Prahistorii UAM, Biblioteka Główna UAM i Strona domowa Instytutu Prahistorii UAM (<http://archo.amu.edu.pl/edukacja.htm>)

III. Informacje dodatkowe

1. Odniesienie efektów kształcenia i treści kształcenia do sposobów prowadzenia zajęć i metod oceniania

Nazwa modułu (przedmiotu): Metodyczne podstawy ochrony dziedzictwa archeologicznego w Europie			
Symbol efektu kształcenia dla modułu	Symbol treści kształcenia realizowanych w trakcie zajęć	Sposoby prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów kształcenia	Metody oceniania stopnia osiągnięcia założonego efektu kształcenia
MPODA_01	TK_01, TK_05	konwersatorium	P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu
MPODA_02	TK_01; TK_02, TK_03, TK_04, TK_05	laboratorium	P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu
MPODA_03	TK_01; TK_02, TK_04, TK_05	konwersatorium	P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu
MPODA_04	TK_02, TK_03, TK_04, TK_05	konwersatorium	P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu

MPODA_05	TK_01; TK_03	laboratorium	F - test P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu
MPODA_06	TK_01; TK_03	konserwatorium	P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu
MPODA_07	TK_01	konserwatorium	P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu
MPODA_08	TK_01	konserwatorium	P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu
MPODA_09	TK_02, TK_03, TK_04	ćwiczenia	F - test P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu
MPODA_10	TK_02, TK_03, TK_04	konwersatorium	P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu
MPODA_11	TK_02	konwersatorium	P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu
MPODA_12	TK_02, TK_04, TK_05	ćwiczenia	F - test P- praca zaliczeniowa na ocenę na prawach egzaminu

2. Kryteria oceniania

- 5,0 – znakomita wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne
- 4,5 – bardzo dobra wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne
- 4,0 – dobra wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne
- 3,5 – zadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne, ale ze znacznymi niedociągnięciami
- 3,0 – zadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami
- 2,0 – niezadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne

3. Przewidywane obciążenie pracą studenta (punkty ECTS)

Nazwa modułu (przedmiotu): Metodyczne podstawy ochrony dziedzictwa archeologicznego w Europie	
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem	120
Praca własna studenta 1	40
Praca własna studenta 2	40
SUMA GODZIN	200
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA MODUŁU (PRZEDMIOTU)	10